

Echte barkeepers heten Henk

Van Marja West verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

Uitgeteld

Marja West

Echte barkeepers
heten Henk

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 3407 8

© 2016 Marja West

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © Lubitz + Dorner/plainpicture/Hollandse Hoogte

Foto auteur © Merlijn Doomernik

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Anna

Een leukere dochter had ik mij niet kunnen wensen
(ik beloof je nooit Gloria Vanderbilt te zullen gaan dragen).
Ik hou van je.

I

*'And I am not frightened of dying, any time will do,
I don't mind. Why should I be frightened of dying?
There's no reason for it, you've gotta go sometime.'*

Pink Floyd – 'The Great Gig in the Sky'

Proloog

Eerst droomde ik.

‘Mam?’

Mijn moeder draait zich om. Ze zit in een rond, ijzeren wagentje dat rood is geschilderd, op de zijkant staan clowns in onmogelijke posities afgebeeld. Ik zit achter haar, in een blauw exemplaar dat met luchtballonnen is versierd.

‘Wat doe jij hier?’ vraag ik.

‘Wat doe jij hier?’ wauwelt ze mij op een kinderachtig toontje na.

In het gele wagentje voor haar draait mijn broer zich om.

‘Ja Paul, wat doe jij hier eigenlijk?’

Marcel leunt met zijn armen op de achterkant van zijn karretje dat voorzien is van suikerspinnen. Het treintje komt piepend en schokkend op gang. Op het perron rechts van mij rennen mensen voorbij, alsof ze mee willen maar te laat zijn. Ik staar naar het tafereel. Iemand pakt mijn linkerschouder vast. Als ik weer voor mij kijk zie ik dat het mijn vader is die met een grijnzend gezicht naast mijn moeder zit.

Zijn onderlip hangt er wat verloren bij.

‘Pa is vergeten zijn gebit in te doen.’

‘Dat geeft niet,’ zegt mijn moeder. ‘Ik heb die van mij wel in.’ Ze grijnst een keurig rijtje tanden bloot.

‘Waar gaan we heen?’ vraag ik.

Niemand antwoordt.

Ik voel het treintje omhooggaan. Het perron moet inmiddels achter mij zijn, rond de drie wagentjes is nu alles donker. Er rinkelt een bel. Marcel zie ik als eerste over de top verdwijnen, daarna volgen mijn ouders. Heel even sta ik bovenaan stil, dan schiet ook ik naar beneden. De achtbaan gaat snel, veel te snel en ik zit niet vast. Mijn vingers omklemmen de zijkanten van het karretje. Er zal toch geen looping in het traject zitten? Uiteindelijk minderen we vaart en kabbelen we in een gematigd tempo voort terwijl er regelmatig piepjes klinken.

‘Waar zijn we?’

Ze draaien zich alle drie naar mij om.

‘Onderweg,’ antwoorden ze in koor.

Wat heb ik gisteravond gedronken?

‘Paultje, Paultje,’ zegt mijn moeder. ‘Zie je wel dat ik gelijk had toen ik zei dat het nooit wat met jou zou worden. Je bent bijna veertig en wat heb jij nou eigenlijk bereikt?’ Ze schudt ritmisch haar hoofd en zegt: ‘Je bent nachtwaker, een nachtwaker, een nachtwaker, een nachtwaker, een fucking nachtwaker...’

Ik voel een steek in mijn borst. Het regelmatige gepiep versnelt, net als de trein, en gaat over in een felle fluittoon.

De lippen van mijn moeder blijven geluidloos de mantra herhalen terwijl mijn vader simultaan met haar mee gaat schudden. Als laatste volgt mijn broer. Drie hoofdschuddende mensen kijken mij strak aan. Het circuit wordt bochtig, met moeite kan ik mijzelf aan boord houden. Een pijn-scheut schiet door mijn linkerarm. De anderen zitten er ontspannen bij, ik heb natuurlijk het wagentje met de slechtste vering uitgekozen. De fluittoon gaat weer over in de piepjes. Plots mindert de trein vaart totdat we stilstaan. Het blijft donker.

‘Waar zijn we?’ vraag ik. ‘Kunnen we uitstappen?’

‘Nee, dit is een tussenstation,’ antwoordt mijn broer.

‘Achtbanen hebben geen tussenstations,’ zeg ik.

‘Deze wel,’ grijnzen ze alle drie terug.

En toen ging ik dood.

Terwijl de aula van het uitvaartcentrum zich langzaam vult voor mijn begrafenis blijft er vooraan een plek leeg. Het verbaast mij niets. Lydia, mijn schoonzus, kennelijk wel. Met haar hand rustend op de zitting kijkt ze zoekend om zich heen. Af en toe overlegt ze met mijn moeder die naast haar heeft plaatsgenomen. Iets verderop zit mijn vader, hij bemoeit zich er niet mee. Dat deed hij nooit als hem niets gevraagd werd en niemand vroeg hem ooit iets. Naast hem zit Esmeralda met haar benen te wiebelen, ze zuigt op een zakdoekje. Dat is de enige manier om haar stil te houden, denk ik. Ze begint op Marcel te lijken nu ze ouder wordt.

Niet dat hij nog op zakdoekjes zoog.

De uitvaartondernemer gaat bij de kathedraal staan. Met zijn vinger geeft hij een tikje tegen de microfoon. Lydia zwijgt, de rest van het publiek mompelt wat na. Daarna knikt hij naar iemand achter in de aula. Even klinkt er een schelle fluittoon.

‘Geachte aanwezigen,’ begint hij monotoon door de microfoon te praten om vervolgens enkele tellen te wachten

tot ook het laatste gefluister indommelt, ‘wij zijn hier met zijn allen bijeen om afscheid te nemen van Paul Rademakers. Graag wil ik daarvoor eerst het woord geven aan mevrouw Rachel Vanderbilt.’

Eenzaam geklap sterft aarzelend weg als er geen bijval komt.

Met een map in haar hand loopt Rachel het trapje op. Ze legt hem geopend neer en leunt met haar handen op de kathedr.

Dan kijkt ze recht de mensenmassa in.

‘Paul Rademakers was mijn grote liefde, is mijn grote liefde, en nu is hij dood,’ zegt ze met een heldere stem. ‘Een zachte minnaar, een briljant belegger.’

Er komt geen reactie uit de zaal. Achterin zie ik een man in een driedelig pak een gaap in zijn vuist onderdrukken. Ik vraag me af wie hij is, mij komt hij niet bekend voor.

Ik vraag me op deze dag trouwens wel meer af, zoals of die kist nog geopend wordt voordat hij het graf in gaat.

‘Lieve Paul, ik mis je zo ontzettend,’ gaat Rachel verder. ‘Vaak denk ik terug aan de avonden in jouw appartement aan Hyde Park. Champagne voor de open haard eindigde in de jacuzzi op het dakterras, onder de sterren.’

De laatste keer dat ik haar zag spraken we over de financiële kant van haar stichting, een organisatie die jonge daklozen een plek in de maatschappij geeft, onder het genot van een tweede fles Moët & Chandon.

‘Kun jij het stichtingsvermogen voor mij beleggen?’ vroeg ze.

‘Uiteraard,’ zei ik.

In mijn dromen kon ik alles.

‘Nu ben je uit mijn leven. Vermoord. Dag Paul,’ zegt Rachel.

Na die woorden staart ze enkele seconden naar mijn kist, dan loopt ze terug naar haar plek.

Is dit het afscheid dat ik wilde?

Lydia kijkt opnieuw zoekend om zich heen.

‘Ga liever genieten van de voorstelling,’ wil ik roepen, ‘want het is een eenmalige uitvoering.’

Alsof ze mij gehoord heeft gaat ze weer recht zitten.

Ondertussen is de uitvaartondernemer het podium op geklommen. Hij kijkt op de kathedraker en zegt: ‘Ik zou graag het woord willen geven aan Marcel Rademakers, broer van de overledene.’

Lydia schudt voorzichtig haar hoofd, maar de man staart over haar heen de zaal in en blijft geduldig staan wachten op wat niet komen gaat. Er klinkt wat gekuch, stoelen worden verschoven, een enkeling rommelt in een handtasje. Als het zou kunnen tikte ik nu met een mes tegen een wijnglas om de lui bij de les te houden.

Ergens vind ik het jammer dat Marcel niet in de zaal zit, ik ben namelijk benieuwd wat hij vandaag had willen zeggen.

Hij is per slot van rekening mijn grote broer.

Ik was vier toen Marcel mij leerde hoe ik in een lantaarnpaal moest klimmen. Hij was zeven en kon al komen tot waar de paal boog. Die middag zouden we naar mijn opa en oma

gaan voor hun veertigjarig huwelijksfeest en ik had een nieuwe, witte broek aan.

We stonden aan het eind van het voetpad dat achter ons huis liep, onze ouders waren zich nog aan het omkleden.

‘Je moet zorgen dat je handen stroef zijn,’ zei Marcel.

Ik had geen idee wat stroef betekende en liet hem mijn palmen voelen. Hij knikte goedkeurend.

‘Hier moet je jezelf vasthouden.’ Hij wees naar het punt vlak boven de eerste verdikking waar ik alleen maar bij kon als ik op mijn tenen ging staan.

‘Kom maar.’ Zijn handen vormden een kuiltje, ik plaatste mijn rechtervoet erin. ‘Hou je goed vast.’ Hij dook opzij. Even bungelden mijn benen in het niets.

‘Nu je voeten hierop zetten en dan met je handen omhooggaan.’ Marcel wees naar de richel waar de lantaarnpaal smaller werd. Ik deed wat hij zei.

‘En nou klimmen.’

Ik klauterde verder zoals ik het mijn broer zo vaak had zien doen. Handen, benen, handen, benen, handen, benen. Beneden ging een deur open.

‘Wat denk jij dat je aan het doen bent, Paul.’

Als mijn moeder je naam als zin uitsprak kon je maar beter luisteren. Mijn handpalmen werden vochtig en verloren hun grip. Langzaam gleed ik naar beneden. De zolen van Marcells Zweedse klompen tikten weg, even later hoorde ik een deur dichtslaan.

‘Kom daar onmiddellijk uit.’

Ik zakte verder omlaag, waar niemand stond om mij op

te vangen, totdat ik op de grond zat, naast mijn moeders schoenen. Zijzelf torende boven mij uit, haar handen in haar zij. De binnenkant van mijn witte broekspijpen zagen zwart en ik wist dat ik een probleem had.

's Middags, bij mijn grootouders, zaten mijn broer en ik op een stoel in hun woonkamer naar de grond te staren, onze neefjes hoorden we buiten joelend voetballen.

Achter de uitvaartondernemer staat een pilaar waarop een rij gezichten is geschilderd van mensen die onderaan nog teleurgesteld het hoofd buigen, maar hogerop verblijd naar boven kijken. Als het leven dood beter is, wordt geboorte zinloos. Paul Rademakers is nu dood, vandaag wordt hij begraven, lang leve Paul Rademakers. Het is jammer dat ik niet voor de kathedr kan gaan staan om dit de zaal in te brullen.

De stilte is vervangen door muziek, vanaf de zijkant van het podium staart de uitvaartondernemer met voor zijn kruis gevouwen handen naar mijn kist totdat ook de laatste noten in het toen zijn opgelost. Ooit las ik een verhaal van Stephen King, 'De Engeliers', waarin het verleden werd opgegeten. Dat vond ik een mooie gedachte, bevrijdend, want in mijn realiteit werd alles eeuwig herkauwd.

De uitvaartondernemer heeft iemand anders ten tonele geroepen. Voor de kathedr staat een man in een zwart pak aan de revers van zijn te krappe colbertje te hijsen, die zichzelf voorstelt als Peter McClaren. De naam zegt mij zo snel

niets, rijkdom zorgt voor te veel kennissen. Of was hij degene met wie ik de laatste tijd weleens tenniste in de Cariben? Hoe heet dat eiland ook alweer?

‘Voor Paul heb ik altijd bewondering gehad,’ begint Peter zijn verhaal in vloeiend Nederlands. ‘Een financieel succesvol man die zijn carrière begon in de fastfoodindustrie. Wat hij geflikt heeft, dat zullen niet velen hem nadoen.’

Dat denk ik inderdaad ook niet.

‘Patat bakken bij McDonald’s is geen carrière, Paul,’ had Sue, toen nog mijn vriendin, tussen twee slokken rode wijn door voor de zoveelste keer gezegd, die nacht dat ze tegen de deurpost van de keuken aan geleund stond terwijl ik uien snipperde. Met dezelfde hand als waar ze haar glas mee vasthield wees ze bij ieder uitgesproken woord naar mij. Het keukenzeil zat vol chiantivlekken.

‘Ondergoed verkopen bij H&M dan wel?’ zei ik. ‘Want in dat geval kom ik toch gewoon bij jou in de zaak solliciteren.’

Het mes maakte diepe kerven in de houten keukenplank, van uien snijden werd ik rustig. Ik begon net aan de derde tweeënhalve kilozak toen ik mij realiseerde dat Sue al een paar minuten niets had gezegd omdat ze met haar mobiel in de weer was. Mijn telefoon gaf een ‘ping’ en ik staakte het snipperen om te kijken waarom iemand mij om halfdrie ’s nachts tagde op Facebook.

‘Fuck you Paul,’ stond er op Sue’s pagina. Mijn broer had het bericht vrijwel onmiddellijk geliket. Brutus.

Ik zond hem een vriendschapsverzoek, schoof de uien

in de vuilnisbak en ging naar bed.

‘Dat wordt niks,’ was mijn moeders commentaar acht jaar daarvoor geweest toen ik haar vertelde dat ik bij mijn nieuwe vriendin in Londen ging wonen. Mijn vader knikte met haar mee vanachter zijn krant. Met de plantenspuit spoot ze de boord van zijn overhemd nat, de stofsiste agresief onder de strijkbout.

‘Nee, dat denk ik ook niet,’ bevestigde mijn broer.

Alsof hem iets gevraagd was.

Marcel lepelde het laatste restje vla van zijn bord en stond op om het in de keuken bij de rest van de afwas te zetten. ‘Wedden?’

‘Prima,’ zei ik en liep de deur uit.

Je moet nooit wedden als je per se wilt winnen, dat leidt alleen maar tot een groter verlies. Acht jaar later woonde ik nog steeds bij Sue in haar tweekamerappartement in Clapham.

Sue (geen Susan!) is niet uitgenodigd voor mijn begrafenis, onze relatie strandde die avond tussen de gesnipperde uien en de chianti. Mijn hele bestaan draaide als een moer om een schroef, concludeerde ik tijdens het snijden van die derde zak uien, dus nam ik de volgende dag ontslag als vestigingsleider bij McDonald’s en solliciteerde ik op de functie van nachtwaker bij Barclays.

‘Je wilde toch dat ik bij een bank ging werken? Deze baan moet je gewoon zien als een opstapje,’ had ik haar een paar dagen later, onder het avondeten, uitgelegd. ‘Als ik eenmaal binnen ben klim ik snel op, net zoals Michael J. Fox in die

film, *The Secret of My Success*.' Niet dat ik daar zin in had, maar ik vond het wel geloofwaardig klinken. Eigenlijk hoopte ik vooral dat dit werk mijn nachtrust ten goede zou komen.

Terwijl ik op de afstandsbediening van de televisie drukte om verdere discussie over dit onderwerp te vermijden, stak ik een kipnugget in mijn mond.

'Spuug uit.' De klap waarmee ze haar glas cola op het salontafeltje zette resulteerde erin dat er een treurig stroompje vocht op het witte vloerkleed liep.

Ik stopte met kauwen. Was de kip bedorven? Een overgebleven bak van vorige week die in de magnetron opnieuw het levenslicht had gezien?

'Waarom?' vroeg ik.

'Ja, dat zou ik ook weleens willen weten.'

'Jij zei toch dat ik het uit moest spugen.' Ik leegde mijn hand in een servet en legde het dichtgevouwen op tafel.

'Omdat ik niet wil dat jij met volle mond tegen me praat.'

Die kende ik, de volgende stap was dat ze haar monoloog een goed gesprek ging noemen.

'De vloer gaat eraan,' wees ik op de natte plek die de cola vormde. Soms kun je beter een ander onderwerp aansnijden, futilliteiten werden dan sneller vergeten, zoals een keukenbrand een echtelijke ruzie doet verbleken.

'Je denkt toch niet dat ik een relatie wil met een nachtwaker?' Ze stond op en liep rondjes in de kamer waarbij ze met haar armen fladderde als een kraai die voornemens was om op te stijgen. 'Onvoorstelbaar, een fucking nachtwaker.'

'Nee, gewoon nachtwaker. Eentje die bij een bank werkt.'